

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0068-95
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Державний вищий навчальний заклад “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
ID ОП у ЄДЕБО	23536
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Англійська мова і література, другий (магістерський) рівень, 03 Гуманітарні науки, 035 Філологія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	03 Гуманітарні науки
Дата засідання	17 грудня 2019 р.
№ протоколу	10
Доповідач	Серебрянська Ірина Миколаївна

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однією із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

◇ відсутні

Обґрунтування:

ОП «Англійська мова та література» має цілі, що відповідають місії та стратегії ЗВО, враховує потреби й позиції стейкхолдерів, зокрема під час формування змісту ОП. Правила прийому на ОП є доступними, зрозумілими, враховують особливості самої ОП. ОП реалізується з урахуванням студентоцентрованого підходу, студенти мають можливість здійснювати навчання за індивідуальними графіками, користуватися платформою для дистанційного навчання, брати участь у науковій роботі, у програмах міжнародного обміну та міжнародних проєктах, займатися в наукових гуртках.

ОП передбачає ґрунтовну практичну підготовку та включає дві науково-педагогічні

практики, під час яких студенти здійснюють викладання першою та другою іноземними мовами. Форми контрольних заходів є чіткими і зрозумілими, здобувачі ознайомлені з ними заздалегідь, налагоджені процедури оскарження результатів. Тематика наукових робіт враховує сучасні тенденції розвитку спеціальності. Магістерські роботи перевіряються на плагіат (10% робіт, обраних шляхом жеребкування). Академічна і професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують реалізацію ОП, не викликає сумнівів. Викладачі постійно підвищують свою професійну майстерність, є активними в науковому середовищі.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Е	Серед сильних сторін освітньої програми варто виокремити такі: 1. Цілі ОП загалом відповідають місії та стратегії ЗВО. 2. ОП враховує галузевий та регіональний контекст, тенденції розвитку спеціальності. На підтвердження цього експертам були представлені угоди з департаментами освіти і науки, договори про співпрацю з бюро перекладу, із закладами загальної середньої освіти. 3. Для формулювання цілей ОП, підбору освітніх компонентів ОП, визначення фахових компетентностей активно	В	Зазначену експертною групою оцінку Е та коментар «недостатньо чітко сформульовані цілі» вважаємо суперечливими, оскільки: 1) у відомостях про самооцінювання університет чітко окреслює цілі ОП, наголошуючи на її особливостях; 2) самі експерти <i>позитивно</i> зазначають, що «сформульовані цілі ОП відповідають місії та загальній стратегії закладу вищої освіти в частині “освіта” і “наука”: надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців, формування сучасного дослідницького університету». Крім того, у процесі виїзної експертизи було з’ясовано багато наявних в ЗВО позитивних аспектів, які не були зафіксовані у відомостях про самооцінювання. Щодо зауваження про неприведення ОП до Стандарту, який було прийнято у 20.06.2019 році, він більшою мірою стосується критерію 2 «Структура та зміст освітньої програми». Тому, на нашу думку, не варто знижувати оцінку за один і той самий недолік у двох випадках (Критерій 1 і Критерій 2).

		<p>залучаються різні групи стейкхолдерів.</p> <p>Серед слабких сторін освітньої програми варто виокремити такі:</p> <p>Недостатньо чітко сформульовані цілі ОП.</p> <p>Програмні результати та компетентності ОП не відповідають програмним результатам та компетентностям, зазначеним у Стандарті.</p> <p>Розробники пояснюють це тим, що ОП укладалася у 2016 році, коли не було Стандарту.</p> <p>Проте навіть у редакції 2016 року не враховано вимоги Національної рамки кваліфікацій для 8 освітнього рівня та не дотримано вимог щодо надання студентам можливості реалізувати своє право вільного вибору дисциплін у встановленому Законом України “Про вищу освіту” (2014 р.) обсязі.</p> <p>Наразі гарантом та членами проєктної групи ОП здійснюється робота щодо приведення ОП до вимог Стандарту.</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Експертам було представлено проєкт оновленої ОП, який знаходиться на етапі розробки і ще не оприлюднено для публічного обговорення. Неприведення ОП до Стандарту, який було прийнято у 20.06.2019 року, є суттєвим недоліком. Проте, зважаючи на той факт, що ЗВО свідомий цієї проблеми, а проєктна група веде роботу щодо усунення цього недоліку, хоча попередній варіант, який було продемонстровано експертній групі, все ще потребує доопрацювання (ПРН зі Стандарту не було враховано, навчальний план укладено некоректно), експертна група вважає, що ці недоліки цілком реально усунути протягом року.</p>		
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Е	ОП передбачає ґрунтовну практичну підготовку. Зміст та обсяг ОП і окремих ОК переважно	В	Недотримання стандарту, звичайно, може бути вагомою підставою для зниження оцінки. Але при цьому варто враховувати той факт, що Стандарт набрав чинності лише 3 місяці тому, коли програма вже добігала завершення. Можна вносити зміни лише для

		<p>відповідають заявленим цілям і результатам навчання, окрім сумнівного змісту дисципліни «Сучасні інформаційні дисципліни». Обсяг ОК у кредитах ЄКТС достатній для їхнього опанування. В ОП враховано і збалансовано теоретичну та практичну підготовку. У межах обраних ОК формуються соціальні навички здобувачів. Слабкі сторони: Структура ОП не передбачає можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через вільний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством (25%). Заявлена ЗВО вибіркова складова складає 36 кредитів (40%), але при детальному вивченні під час виїзної експертизи з'ясовано, що реальна вибіркова частка складає всього 6 кредитів</p>	<p>наступного набору, на перспективу. Тим більше, що самі експерти зазначають, що робота над змінами вже здійснюється й підготовлений новий проєкт ОП, що знаходиться на розгляді вченої ради університету.</p> <p>Фактично ключовою підставою для оцінки Е названо реальне дотримання вимоги щодо не менше 25 % дисциплін за вибором студентів, але: 1) університетські документи (навчальний план, відомості про самооцінювання) свідчать про те, що цю вимогу намагаються дотримувати; 2) самі виїзні експерти пишуть, що «здобувач освіти має можливість вибору і з вибіркової складової навчального плану освітньої програми із циклів загальної і професійної підготовки. Вибіркові дисципліни, що вибрані здобувачем освіти в порядку реалізації свого права на вибір 25% від обсягу програми підготовки сприяють поліпшенню здатності до працевлаштування за обраним фахом. Здобувач має змогу вибрати одну дисципліну з переліку, зазначеного у двох циклах підготовки відповідно до навчального плану»;</p> <p>3) прагнення ЗВО змінити ситуацію на краще, швидке реагування адміністрації й робочої групи на зауваження та оперативне внесення рекомендованих коректив є позитивною тенденцією, що дає підстави підвищити оцінку з Е на В.</p>
--	--	---	---

		<p>(6,67%), що є суттєвим порушенням, оскільки суперечить пп.15 п.1 ст.62 ЗУ «Про вищу освіту». Рекомендуємо проектній групі переглянути вибіркову складову ОП та врахувати, що дисципліна за вибором ЗВО по суті є для здобувача вищої освіти обов'язковою, крім того, що дисципліни, які студенти обирають ще під час вступу, коли складають з них вступний іспит також не можуть вважатися вибілковими. Також звертаємо увагу розробників програми на те, що ПРН не можуть досягатися за рахунок освітніх компонентів вибіркового циклу. Також з усією повагою до автономії ЗВО вважаємо за потрібне зауважити, що назва освітнього компонента – «Країнознавство другої іноземної мови» звучить некоректно. Можливо, варто відкоригувати</p>		
--	--	---	--	--

		назву цього освітнього компонента, наприклад, «Країнознавство країни, мова якої вивчається».		
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В	Правила прийому на навчання за ОП “Англійська мова і література” є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Матеріал на сайті дає вичерпну інформацію про доступ до освітньої програми для всіх зацікавлених сторін. Попри те, що ЗВО розробив положення щодо процедур визнання результатів навчання, отриманих в межах академічної мобільності та шляхом неформальної освіти (щодо останньої вже за результатами консультацій з експертною групою), рекомендовано вжити заходів щодо контролю за реальним застосуванням вказаних положень на практиці, а	В	

		також інформувати студентів про їхні права в контексті визнання таких результатів навчання.		
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	Студентоцентризований підхід є чітко вираженим, студентів залучають до проєктної діяльності, вони мають можливість навчатися за індивідуальним графіком. ЗВО має платформу для дистанційного навчання, де розміщено вичерпну інформацію про навчальні курси. Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання розміщена у силабусах, розроблених для всіх освітніх компонентів, та представлена на сайтах кафедр у вільному доступі. Зміст освітніх компонентів систематично оновлюється на основі новітніх досягнень науки та сучасних практик. У ЗВО присутня добре	В	

		<p>організована виховна діяльність, здійснюється консультативна робота, проводиться регулярна діагностика навчально-виховного процесу. Студентів активно залучають до наукової роботи та участі в конференціях.</p> <p>Слабкі сторони: залучення здобувачів вищої освіти до пов'язаної з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО виглядає дещо обмеженим, зокрема в контексті відсутності реальних фактів визнання результатів навчання, отриманих в рамках міжнародної академічної мобільності; форми та методи навчання, зазначені у силабусах, спрямовані на забезпечення РН, які не співпадають з ПРН, вказаними у ОП.</p> <p>Рекомендовано: привести у відповідність ОП до Стандарту, визначитися з переліком компетентностей та ПРН</p>		
--	--	---	--	--

		та переглянути доцільність використання форм і методів навчання для досягнення обраних ПРН – удосконалити процедуру визнання результатів навчання в рамках міжнародної академічної мобільності; розпочати реалізовувати процедуру визнання неформальної освіти; активізувати процес систематичного залучення студентів до міжнародних проєктів.		
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В	Серед сильних сторін ОП варто виокремити такі: використання дієвих технологічних рішень для запобігання академічному плагіату; надання можливості здобувачам скласти екзамени в тестовій формі з допомогою ІКТ; популяризація академічної доброчесності через роз’яснення та виховні заходи. Слабкі сторони: відсутність чіткої регламентації процедур	В	

		<p>вирішення конфлікту інтересів та оскарження результатів оцінювання; вибіркова перевірка кваліфікаційних робіт на наявність текстових збігів; нерозміщення кваліфікаційних робіт у Репозиторії чи на сайті ЗВО Рекомендовано:</p> <p>1.Централізовано оприлюднювати критерії оцінювання з кожного ОК на офіційному сайті структурного підрозділу або репозитарія. 2. Удосконалити та узгодити регламентацію процедур, пов'язаних із контрольними заходами та дотриманням академічної доброчесності. 3. Забезпечити перевірку всіх кваліфікаційних робіт з допомогою систем виявлення текстових збігів. 4. Увести в зміст ОК теми, пов'язані з правами інтелектуальної власності та академічною доброчесністю. 5.Найближчим часом розмістити</p>		
--	--	---	--	--

		кваліфікаційні роботи в Репозитарії або на сайті ЗВО.		
Критерій 6. Людські ресурси	В	1. Професійна та академічна кваліфікація викладачів загалом дозволяє досягти зазначених цілей та очікуваних результатів навчання ОП. 2. Прозорість конкурсного відбору викладачів, обов'язкове проведення опитування здобувачів «Викладач очима студентів», що впливає на результати конкурсного відбору. 3. Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків. 4. Підтримка викладачів, що публікують праці у виданнях, які входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. 5. Співпраця ЗВО із закордонними та вітчизняними освітніми й науковими установами в межах програм академічної мобільності. 6. Створення на базі ЗВО Центру інноваційних	В	

		освітніх технологій та ініціювання проведення тренінгів для викладачів. У контексті виконання критерію рекомендовано на рівні університету імплементувати систему підтримки й стимулювання викладацької майстерності науково-педагогічних працівників; гармонізувати змістове наповнення ОП, зокрема структуру практичної підготовки студентів, із можливостями, які пропонують роботодавці, що безпосередньо залучені до реалізації ОП та тісно співпрацюють зі студентами вже сьогодні.		
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	Сильними сторонами є диджиталізація навчання, існування системи дистанційного навчання, обладнання корпусу пандусами і ліфтом для візків, гарно налагоджену роботу відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, створення комісії з	В	

		<p>питань булінгу та насильства, встановлення відеонагляду на поверхах. Сенат і профспілка функціонують, обираються студентами. Слабкі сторони: відсутність чіткої і зрозумілої політики вирішення конфліктних ситуацій; застаріла інформація у положенні про внутрішній розпорядок; відсутність на факультеті спеціального обладнання для опанування навичок синхронного та письмового перекладу. Рекомендовано: регламентувати механізми вирішення конфліктних ситуацій шляхом розробки та імплементації внутрішніх нормативних документів ЗВО; переглянути та оновити Положення про внутрішній розпорядок, датоване 2016 роком, зокрема пункти, де, вказується, що староста академічної групи має отримувати і видавати</p>		
--	--	--	--	--

		студентам стипендію, а також деякі інші невідповідності; забезпечити кафедру/факультет сучасним комп'ютерним обладнанням із спеціалізованим програмним забезпеченням, кабінками для синхронного перекладу для досягнення ПРН з дисципліни “Практика усного/письмового перекладу”, що передбачає розвиток навичок письмового та синхронного перекладу. На інституційному рівні рекомендуємо налагодити роботу ліфта, щоб забезпечити вільне пересування між поверхами маломобільним групам.		
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	Загальноінституційна політика щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО	В	

		<p>врегульована відповідними положеннями. Відповідні процедури та політики сприймаються як корисні та належні усіма членами академічної спільноти. Адміністрація закладу та розробники освітньої програми під час візиту експертної групи виявили позитивне ставлення до висловлених рекомендацій. На рівні університету (відділом виховної та психолого-педагогічної роботи) та факультету (деканатом) систематично організовуються опитування здобувачів вищої освіти, результати яких обговорюються на засіданнях відповідних кафедр. На рівні факультету організовано ефективну взаємодію з випускниками освітньої програми та роботодавцями. Слабкі сторони: Система забезпечення якості вищої освіти в університеті, зокрема система ефективних</p>		
--	--	---	--	--

		<p>процедур перегляду освітніх програм, перебуває на стадії формування. Перегляд і вдосконалення освітньої програми здійснюався переважно як реакція на зовнішні чинники (поява нормативних документів МОН України, затвердження Стандарту вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти).</p> <p>Рекомендовано на інституційному рівні удосконалити систему моніторингу перегляду освітніх програм, врегулювавши процедуру врахування зауважень і пропозицій різних груп стейкхолдерів освітнього процесу.</p>		
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	<p>Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, які розміщено на сайті університету, а також на сторінках факультету та</p>	В	

		<p>відповідних загальноуніверситетських відділів. Для інформування здобувачів вищої освіти про їхні права, обов'язки та можливості закладом вищої освіти розроблено “Студентський путівник-2019/20”, доступний як у друкованому вигляді, так і на сайті університету. Заклад вищої освіти забезпечує розміщення на офіційному сайті університету інформації про освітню програму. Недоліком є відсутність на відповідній сторінці сайту можливості вносити пропозиції до оприлюдненого проекту освітньої програми. Рекомендовано в майбутньому проєкт оновленої ОП та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій – протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення.</p>		
--	--	---	--	--

Критерій 10. Навчання через дослідження				
---	--	--	--	--

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. Рекомендовано чіткіше сформулювати цілі ОП. Привести у відповідність ОП до Стандарту, визначитися з переліком компетентностей та ПРН та переглянути доцільність використання форм і методів навчання для досягнення обраних ПРН.
2. Переглянути вибірккову складову ОП. Відкоригувати назву освітнього компонента “Країнознавство другої іноземної мови”.
3. Удосконалити процедуру визнання результатів навчання в рамках міжнародної академічної мобільності; розпочати реалізовувати процедуру визнання неформальної освіти; активізувати процес систематичного залучення студентів до міжнародних проєктів.
4. Вжити заходів щодо контролю за реальним застосуванням на практиці розроблених положень щодо процедур визнання результатів навчання, отриманих в межах академічної мобільності та шляхом неформальної освіти, а також інформувати студентів про їхні права в контексті визнання таких результатів навчання.
5. Звернути увагу на потребу в чіткій регламентації процедур вирішення конфлікту інтересів та оскарження результатів оцінювання.
6. Централізовано оприлюднювати критерії оцінювання з кожного ОК на офіційному сайті структурного підрозділу або репозитарію; удосконалити та узгодити регламентацію процедур, пов’язаних із контрольними заходами та дотриманням академічної доброчесності; забезпечити перевірку всіх кваліфікаційних робіт з допомогою систем виявлення текстових збігів; увести в зміст ОК теми, пов’язані з правами інтелектуальної власності та академічною доброчесністю; найближчим часом розмістити кваліфікаційні роботи в Репозиторії або на сайті ЗВО.
7. На рівні університету імплементувати систему підтримки й стимулювання викладацької майстерності науково-педагогічних працівників; гармонізувати змістове наповнення ОП, зокрема структуру практичної підготовки студентів, із можливостями, які пропонують роботодавці, що безпосередньо залучені до реалізації ОП та тісно співпрацюють зі студентами вже сьогодні.
8. Регламентувати механізми вирішення конфліктних ситуацій шляхом розробки та імплементції внутрішніх нормативних документів ЗВО; переглянути та оновити Положення про внутрішній розпорядок. Забезпечувати кафедру/факультет сучасним комп’ютерним обладнанням із спеціалізованим програмним забезпеченням, кабінками для синхронного перекладу для досягнення ПРН з дисципліни «Практика усного/письмового перекладу». На інституційному рівні налагодити роботу ліфта, щоб забезпечити вільне пересування між поверхами маломобільним групам.
9. На інституційному рівні удосконалити систему моніторингу перегляду освітніх програм, врегулювавши процедуру врахування зауважень і пропозицій різних груп стейкхолдерів освітнього процесу.
10. Проєкт оновленої ОП та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій – протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення. Передбачити на сайті можливість для подання пропозицій щодо вдосконалення відповідної освітньої програми.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◊ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

◊ акредитацію ОП

◊ умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◊ відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР (електронний підпис)

Ігор ЛИМАН